

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาท
และภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน

พันตำรวจโท เมธี กุศลสร้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-139-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LAW ON ANTI-MONEY LAUNDERING : ROLE AND DUTIES
OF FINANCIAL INSTITUTION**

POL. LT. COL. Metee Kusolsrang

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-139-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน

โดย

พินิตารวโจโท เมธี กุศลสร้าง

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

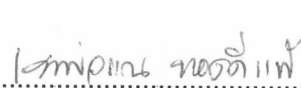

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ
(อาจารย์ รชฎ เจริญนำ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ เพ็ญวรรณ ทองดีแท้)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ประภัสร์ ศรีสัตยากุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เมธี กุศลสร้าง, พันตำรวจโท : กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับ
บทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน (LAW ON ANTI-MONEY LAUNDERING
: ROLE AND DUTIES OF FINANCIAL INSTITUTION) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส, 239 หน้า. ISBN : 974-636-139-2

การศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงลักษณะและขอบเขต
ของการฟอกเงิน ความร่วมมือของนานาชาติในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเน้นการ
ศึกษาในส่วนบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินกับการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พ.ศ..... ทั้งบทบาทและภาระหน้าที่ในการที่จะให้ลูกค้าแสดงตน
การบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือธุรกรรมที่มี
เหตุอันควรสงสัย รวมทั้งการรายงานไปยังสำนักงานบริหารข้อมูลอีกด้วย

ผลจากการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลของการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการ
ฟอกเงิน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน ดังนั้น การสร้างความเข้าใจ
กับสถาบันการเงินให้มีวิถีทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการกำหนดความรับผิดชอบที่เหมาะสม
แก่สถาบันการเงินจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินสามารถบรรลุเป้าหมาย
ในทางปฏิบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติต ๗.๑.๗
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

##C770382 : MAJOR LAW
KEY WORD:

METEE KUSOLSRANG, POL.LT.COL. : LAW ON ANTI-MONEY LAUNDERING :
ROLE AND DUTIES OF FINANCIAL INSTITUTION. THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 239 pp. ISBN : 974-636-139-2.

This Dissertation begins with a survey and research on the characteristics and scope of Money Laundering, Legal co-operation among various countries on preventing and suppressing of Money Laundering by emphasizing on Draft Act on Prevention and Suppression of Concealment or Conversion of the Property connected with commission of offense B.E..... especially focus on roles and duties of Financial Institution concerning on making customers to verify their identity, recording the fact of transaction prior to operation which is relevant to a sum greater than that prescribed in Ministerial Regulation or suspicious transaction including report such transaction to the Office Administering Data.

The result from the research shows that the effectiveness of enforcing law on prevention and suppression of Money Laundering partly depend on performing duties of Financial Institution so presenting informations to all Financial Institutions in the form of guidance or compliance regulations and providing suitable penalty to Financial Institutions are very important to achieve the goal of enforcing law on the said legal provision.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติต..... พ.ศ.๗. ๒๖๖๖.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ท่านอาจารย์ รชฎ เจริญน้ำ ท่านอาจารย์ เพ็ญวรรณ ทองดีแท้ และ ท่านอาจารย์ ประภัสร์ ศรีสัตยากุล ที่รับเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และช่วยให้ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขให้มีคุณค่าทางวิชาการได้ในระดับหนึ่ง

ขอขอบพระคุณโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้กรุณาสละเวลาการตรวจ และแก้ไขวิทยานิพนธ์มาตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ

ขอขอบคุณ คุณนรินทร์ ทองชีว ที่ได้กรุณาให้ยืมเอกสารตำรา และให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำและให้กำลังใจผู้เขียนมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ พันตำรวจโท จักรรัตน์ ศรีโกมุท ที่ได้ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ อื่นใดไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ขอขอบคุณ คุณลัดดา เกียรติก้องขจร ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และ พิสูจน์อักษรอย่างเอาใจใส่ตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนดี ผู้เขียนขอมอบให้บิดา นายประเสริฐ กุศลสร้าง อันเป็นที่รักยิ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดใด ๆ ผู้เขียนขออภัยทุกประการ และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

พันตำรวจโท เมธี กุศลสร้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	5
สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	5
ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	5
วิธีการศึกษาวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	6
บทที่ 2 ลักษณะของการฟอกเงินและการกำหนดให้การฟอกเงิน เป็นความผิด.....	8
2.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	8
2.2 รูปแบบและวิธีการของการฟอกเงิน.....	13
2.2.1 การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ.....	14
2.2.2 การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ.....	14
2.2.3 การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ.....	14

2.2.4	การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า.....	15
2.2.5	อื่น ๆ.....	15
2.3	แหล่งที่มาของการฟอกเงินและสถานที่สำหรับการฟอกเงิน.....	16
2.3.1	จากวงการเมือง.....	16
2.3.2	เงินที่ได้จากการฉ้อโกงประชาชน.....	16
2.3.3	เงินจากวงการพนัน.....	16
2.3.4	เงินจากการค้ายาเสพติด.....	16
2.3.5	เงินสินบน.....	17
2.3.6	เงินจากบริษัท.....	17
2.3.7	เงินส่วนตัวที่ต้องปกปิด.....	17
2.3.8	เงินจากกลุ่มเศรษฐกิจ.....	17
2.3.9	เงินนอกระบบอื่นๆ.....	17
2.3.10	สถานที่สำหรับการฟอกเงิน.....	18
2.4	บทบาทของนานาชาติประเทศในการต่อต้านการฟอกเงิน.....	20
2.4.1	ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและ ปราบปรามการลักลอบการค้ายาเสพติด ระหว่างประเทศ.....	20
2.4.2	ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปราม การฟอกเงิน.....	22
2.4.3	อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบ ค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention : United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances).....	23

2.4.4	ข้อกำหนดของบาเซล (Basel Statement of Principle) ข้อกำหนดแนวทางของบาเซล (Basel Statement of Principles : Statement of Principles of the Basel Committee on Banking Regulations and Supervisory Prapices).....	29
2.4.5	รายงานของ Financial Action Task Force (FATF).....	30
บทที่ 3	สถาบันการเงินกับการฟอกเงิน.....	38
3.1	ความหมายและลักษณะของสถาบันการเงิน.....	38
3.1.1	ความเป็นมาของการใช้เงินเป็นสื่อการแลกเปลี่ยน.....	38
3.1.2	ความหมายและลักษณะของสถาบันการเงิน.....	44
3.2	บทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินกับการฟอกเงิน.....	49
3.3	ผลกระทบของการฟอกเงินต่อสถาบันการเงิน.....	57
บทที่ 4	บทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินกับกฎหมายป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน.....	70
4.1	กฎหมายต่างประเทศกับภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินในการ ป้องปรามการฟอกเงิน.....	70
4.1.1	ประเทศออสเตรเลีย.....	71
4.1.2	ประเทศอังกฤษ.....	80
4.1.3	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	84
4.2	พระราชบัญญัติว่าด้วยการรายงานทางการเงิน (Cash Transaction Report Act).....	97
4.3	(ร่าง) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิดหรือ เปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดพ.ศ... เปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดพ.ศ...	109

บทที่ 5 บทสรุปและเสนอแนะ.....	131
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	149
ผนวก ก.....	150
ผนวก ข.....	189
ผนวก ค.....	193
ผนวก ง.....	228
ประวัติผู้เขียน.....	239

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย